

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂSCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 1250/1917.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopolei și al Hăl magiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutare noastră arhierescă!

„Ziua învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unii pre alții să îmbrățișăm, să zicem fraților și celor ce ne urăsc pre noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să cântăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând, și celor din mormânturi, vieajă dăruindu-le”.

(Mărire dela laudele praznicului).

Iubiților creștini și fii sufletești!

Cugetându-mă la scopul, pentru care biserica noastră a așezat aceasta sărbătoare a sărbătorilor, și mai cugetându-mă și la modalitatea de-a prăznuți aceasta mărită și sfântă zi corăspunzător însemnătății ei și potrivit trebuințelor vieții noastre creștinești, — naintea ochilor sufletului meu se deschide acel loc din sfânta evanghelie, în care dat este fiecărui creștin să cetească cu ochii, să creadă în inima și să mărturisească cu buzele adevărul vestit de Mântuitorul nostru Isus Hristos în cuvintele: „Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”¹⁾.

Conștiu despre acest fapt adevărit în toată viața noastră, o datorință mi se impune și anume: datorința de a mă cugeta la legătura dintre un popor, dintre o turmă cuvântătoare și dintre păstoriul păstorilor ei, iar cugetându-mă la aceasta, nu pot să nu mă cuget îndeosebi la legătura duhovnicească dintre mine și dintre voi, deci la acea legătură, de după care voi sunteți poporul meu, voi sunteți turma mea cuvântătoare, iar eu sunt arhierul și păstoriul păstorilor voștri sufletești.

¹⁾ Matheiu 6 v. 21.

Având în vedere aceasta legătură dintre mine și dintre voi, iubiți fii sufletești, urmează în mod firesc, că precum voi, părinții fiilor voștri trupești, nu încetați a vă interesa de binele și fericirea lor de acum și cea viitoare, precum nu uitați de datorința părintească de a priveghia viața și faptele lor când sunt în apropierea voastră, și precum nu întrelăsați a vă cugeta la ei cu toată dragostea și căldura inimii părintești când lipsesc dintre voi, tot asemenea nu încetez nici eu a mă interesa de binele și fericirea voastră vremelnică și vecinică, și nu întrelas nici o ocaziune a mă cugeta atât la voi cei de acasă, cât și la toți ai voștri îndepărtați de căminul lor familiar.

Și aceasta o fac cu atât mai vârtos, cu cât sunt conștiu de faptul, că precum fii voștri trupești sunt podoaba și coroana bucuriei vieții voastre creștinești și însași comoara inimii voastre, tot astfel sunteți voi baza și tăria scaunului meu arhieresc, bucuria și podoaba sufletului și însași comoara inimii mele.

Iată dară motivul, din care vin și acum cu duhul meu la voi, și nu numai ca să prăznuiesc și cu voi această zi de praznic împărațesc, ci de aceea, ca și prin aceasta să întăresc adevărul cuvântului de mai sus al sfintei evanghelii, că unde-i este comoara, acolo este și inima omului pământean.

Și aflându-vă adunați tocmai la locul, unde v'am și cercat; aflându-vă adunați între zidurile acestei biserici sfințite întru lăcaș vecinic al măririi lui Dumnezeu, unde și altcum datorii sunt creștinii să se adune la rugăciuni în toate Duminecele și sărbătorile de peste an,

aflându-vă adunați la acest loc de curățire a intinațiunii vieții pământene, ochii inimei mele își îndreaptă privirea lor spre voi cu acea dragoste și iubire arhierescă, cu care ochii inimei voastre își îndeamnă privirea spre fii voștri trupești, și cu carea stăpânul își îndreaptă privirea spre turma sa.

Și dacă în acest moment pot da crezământ ochilor și simțirii inimei mele, nu pot retăcea impresiunea câștigată din această privire și reprivire, deci nu pot retăcea împrejurarea: că pre când numărul vostru, al celor veniți la sfânta prăznuire de astăzi, îl aflu mai mic chiar și decât în trecutul nu tocmai îndepărtat, pe atunci în fețele voastre văd exprimată și mai vădit durerea și întristarea, văd exprimată îngrijorarea de ceea ce ne așteaptă în viitorul apropiat și îndepărtat, văd adecă urmele brăzdate de greul zilelor, prin cari trecem și noi cu întreg statul nostru ungar și cu aliații lui.

Și cine n'ar înțelege durerea și întristarea, când și acum, pe sfârșitul anului al treilea de războiu, ne aflăm împărțiți în două tabere, în tabăra celor de acasă și a celor de pe câmpul de luptă; cine n'ar înțelege greul vieții și îngrijirea de viitoriu, când tata cu fii, socrii cu ginerii, frații cu cumnații, cu un cuvânt grosul bărbaților, chemați și destoinici la împlinirea lucrărilor grele ale economiei lor de casă și de câmp, lipsesc dela vetrele familiare și dela ocupațiunile lor zilnice, și când astfel toată grija de câștigarea traiului vieții, este lăsată în sarcina bărbaților cu umerii gârboviți de povara anilor, pe umerii femeilor și a tineretului încă crud și prea puțin dezvoltat pentru munca grea și obositoare cum e plugul, sapa și coasa; și cine apoi să nu înțeleagă suspinul și duiosia maicelor, a căror soți lipsind dela căminul familiar, mititeii lor neinduși în tainele zilelor, nu le slăbesc din întrebarea: *Mamă! unde e tata, de ce nu vine tata?*

În fața acestei icoane zăgrăvite, nu numai de după vederea ochilor și de după sentimentul inimii omenești îngustă și mărginită la dragostea eului propriu, și la interesele sale personale și familiari, ci zăgrăvite de după adevărata stare a lucrurilor, ce altă ni-se impune înainte de toate de cât aceea: să ne cugețăm la zilele vieții de pe pământ a Mântuitorului nostru Isus Hristos, și să urmăm sfatului dumnezeesc, dat sfinților Săi învățacei și apostoli prin cuvintele: *„Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng, una între voi gândind.”*²⁾

²⁾ Rom. 12 v. 15 și 16.

Să dăm dar și noi curs liber lacrimilor, ce se ivesc în ochii noștri ca semne ale vremurilor prin cari trecem, precum a dat și naintașii noștri în zilele lor.

Să dăm curs liber acestor lacrimi, pentru că ele sunt semnele stării noastre sufletești, ele sunt expresiunea bucuriei ori a durerii și a îngrijirii de care suntem cuprinși atât față de noi înșine, cât și față de deaproapele noastre, pre care datori suntem să-l iubim ca și pe noi înșine.

Dar și când dăm curs liber lacrimilor durerii și a întristării inimii noastre, să nu pierdem din vedere, că asemenea stare sufletească nu numai nu folosește, ci din contră strică sănătății omului, ceea ce se întărește și prin sfânta scriptură carea ne spune, că — *„inima veselă face viața înfloritoare, iar omului trist i-se uscă oasele”*³⁾, deci să luăm învățătură, că ori cât de mare și simțită ar fi durerea noastră, cursul lacrimilor să-l reducem la o minută-două, la timpul cel mai scurt posibil, pentru că ele de și pot alina suspinul, dar nu pot vindeca rana inimii, ci aceea o poate vindeca numai însuși Dumnezeu, doctorul sufletelor și la trupurilor noastre, în care, să ne și punem toată nădejdea.

Dar și altcum să nu pierdem din vedere, că mărita și sfânta zi a prea luminatei Învieri — la prăznuirea căreia ne-am adunat acum, — n'a fost și nu este zi de tânguire, ci precum în tot trecutul bisericii creștine așa este și acum, și va rămâne și pentru toate veacurile viitoare, ziua bucuriei și a veseliei sufletului creștinesc, deci ziua *„care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa”*⁴⁾, și astfel în aceasta zi a învierii *„să ne luminăm cu prăznuirea, și unii pe alții să îmbrățișăm și să zicem fraților și celor ce ne urdesc pre noi, să iertăm toate pentru înviere și așa să cântăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând, și celor din mormânturi vieață dăruindu-le”*.

Veniți dar, iubitorilor de praznic, să ne ridicăm preste valurile ispitelor și greutateilor vieții, și să ne bucurăm și noi Domnului, cum se bucură toți creștinii, cari își cunosc destinul vieții lor de pe pământ; veniți să ne înținem sufletele la razele bucuriei prealuminatei Învieri în tocmai, cum se înoiește toată făptura la ivirea primăverii, și astfel înoieți în cugete și în simțuri, să aducem Domnului laudă și mulțumită, *„Să-i aducem mărire și cinste, să aducem mărire numelui Lui”*⁵⁾ nu numai că

³⁾ Pilde c. 17. v. 22.

⁴⁾ Ps. 117 v. 23.

⁵⁾ Ps. 95 v. 7. 8.

ni-a făcut și acum parte de bucuria vederii Soarelui acestei zile, dar și pentru aceea, că deși simțim și noi, în anumită măsură, urmările războiului înfricoșat de acum, dar totuși ne-a ferit de amarul dat preste frații și concetățenii nostri din părțile, pe unde a ajuns acest pârjol pustiitor.

Acestea avându-le naintea ochilor, veniți iubitorilor creștini și fii sufletești să ne dăm seamă și de acel adevăr, că deși resbelul ne-a împărțit în două tabere, de și urmările acestei împărțiri le simte și una și alta tabără, dar adevărat este și faptul, că și una și alta are și trebuie să aibă și bucuria și mângăierea așteptată, pentru că și una și alta își face datoria astfel: că pe când ostașii noștri luptă pe moarte pe viață cu un curagiu vrednic de admirat și cu o vitejie recunoscută de autoritățile chemate a judecă și a aprecia eroismul lor, dovedit pe toate fronturile, pre atunci cei de acasă a arătat în mod recunoscut, că sunt conștii de greutatea zilelor, ei au dat probe invederate de o rară putere de viață, de o dragoste fără seamăn și de o interesare vie față de bunul mers al tuturor afacerilor rămase pe umerii lor, astfel: că, pe când aceștia sunt veseli, precum vesel e tot neamul nostru de eroismul neîntrecut al fiilor săi concentrați la arme, — veseli, mângăiați și liniștiți pot fi și acești eroi, că prin chivernisirea cu pricepere făcută de soțiile, maicele, bunicele și surorile lor, nu numai nu li-s'a înstrăinat nimic din avutul lor lăsat la plecarea sub arme, ci după puțină și prin rara hărnicie a acestor femei, acel avut s'a și sporit, și dacă nu în altă formă, prin însuși faptul, că ele au desrobit pământul de sub sarcina datoriilor, făcute de unii chiar și fără trebuință vădită, iar prin aceasta s'a dovedit în mod recunoscut adevărul scripturii, că „*Muierile înțelepte au zidit case, iar cele nebune le-au surpat cu mâinile lor*”⁷⁾.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Cunosc și simțesc împreună cu voi greutatea zilelor, știu și eu precum știți și voi, că aceste și alte greutăți avem să le suportăm pe toată durata războiului deopotrivă cu concetățenii și cu aliații statului nostru ungar.

Știu deosebi, că este grea sarcina cu indeplinirea lucrărilor economice; dar să nu ne pierdem cumpătul, pentru că aceasta o poate ușora înalta stăpânire prin concedierea ostașilor pre cât le iartă serviciul militar; sarcina se poate ușora prin sporirea zilelor de lucru, dacă adevărat credincioșii vor prăznul numai Duminecile și sâr-

bătorile semnate în calendariu *cu roșu* iar nu și Joile dintre Paști și Rusalii și nici ziua lui Precup, Foca, Pantelimon și a Macaveilor, și în fine se poate ușora prin observarea cuvântului scripturii: „*Puțin să dormi, puțin să șezi, puțin să dormitezi și puțin să-ți îmbrățișezi pieptul cu mâinile*”⁸⁾.

Dar ori cum s'ar părea de grele zilele noastre, să nu ne pierdem răbdarea, pentru că răbdarea a fost o virtute de căpetenie a moșilor și a strămoșilor noștri în tot cursul veacurilor, și ea s'a dovedit de o armă puternică în contra tuturor ispitelor vieții.

Să nu ne pierdem deci răbdarea, ci să ne punem tot mai tare credința în Dumnezeu și în ajutorul darului Său, iar aceasta credință să o dovedim prin fapte, prin împlinirea datorințelor către Dumnezeu, către Tron și patrie, către noi înșine și către deaproapele nostru, că astfel să avem nădejdea de a putea zice — în timp apropiat — tuturor împărățiilor vrășmașe statului nostru ungar și nouă: „*Înțelegeți neamuri și vă plecați, că cu noi este Dumnezeu. Auziți până la marginile pământului, cei puternici plecați-vă, că de vă veți întări, iarăși ve-ți fi biruiți*”⁹⁾.

După toate acestea rog pre Dumnezeu, părintele adevărului și al dreptății, ca sfințele rugăciuni ce s'au făcut și darurile ce s'au adus și s'au sfințit să le primească întru jertfelnicul său cel mai presus de ceriuri spre plinirea cererilor, spre odihna și iertarea păcatelor celor mutați dintre voi, spre vindecarea celor bolnavi, spre întărirea celor neputincioși, spre reîntoarcerea cu bine la căminul familiar a celor îndepărtați, spre mângăierea văduvelor, a orfanilor și a voastră a tuturora.

Mai rog de încheiere pe milostivul Dumnezeu: să ne binecuvinte pe toți cu zile senine, cu viață și sănătate; să binecuvinte casele și familiile voastre cu pace și buna înțelegere, să răsplătească cu roduri înbelșugate sudoarea feței voastre și să vă învrednicească ca sfânta prăznuire de acum și cele multe de aci înainte să le petreceți cu bucurie și liniște sufletească. Amin.

Arad, la sfințele sărbători ale Învierii Domnului din 1917.

Al vostru tuturor

de binevoitoriu

Joan J. Papp m. p.

Episcopul Aradului.

⁷⁾ Pilde 14 V. 1.

⁸⁾ Pilde 6 v. 10.

⁹⁾ Isaia 8. v. 9—10.

Nr. 1311/1917.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii-Mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască!

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica noastră catedrală de aci pe

Dumineca Tomii, adică pe 9/22 Aprilie

a. c. orele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, va urmă deschiderea Sinodului în sala de gimnastică a Școlii noastre de fete.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. D. deputați spre știre și acomodare.

Arad, la 27 Martie (9 Aprilie) 1917.

Al tuturor binevoitor

Ioan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Notă. Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați sinodali, că nici un concediu nu se acordă fără de cuvenita motivare și dovadă a cererii de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Oameni și lucruri din Beiușul românesc.

II. Invățătorii și activitatea lor.

— I. Starea școalelor confesionale din Bihor. —

de *Senin.*

— Urmare și Sfârșit —

Cazuri de aceste sunt nenumărate, așa că însuși Veneratul Consistor a fost necesitat să se plângă sinodului eparhial din 1914 contra iperzelului organelor administrative, care la periferii mai ales porniseră o goană inspăimântătoare contra școalelor confesionale. Neîntrecut în zelul său a rămas protopretorele din Geica, Halász, care în cele 40 sate românești, n'a lăsat decât mi-se pare 6 școli confesionale. Toate le-a prefăcut în școli comunale cu una sau două puteri didactice.

Care este acum starea culturală a Românilor din Bihor? Câte școli mai avem în urma legii lui Apponyi?

Din raportul senatului școlar către sinodul eparhial din 1916 reeșe că avem 228 localuri școlare, dintre cari pe deplin corespunzătoare 176. Stațiuni învățătoreshti îndeplinite avem 145, dar examenul final s'a ținut numai la 139 școli.

Cu toate stările deplorabile totuși prin stăruința Veneratului Consistor s'au îndreptat multe din relele ce bântuie la sate, pe teren școlar, și e nădejdea, că în viitor să va putea face și mai mult. Sunt școli comunale, care s'au înființat cu limbă de propunere română, ba în anul acesta în școala de sat din Lugoș s'a introdus limba de propunere cea română în locul celei maghiare. Exemplul acesta cred că se va repeta și în alte părți.

Războiul mondial a rărit numărul învățătorilor. Au mai rămas puțini la datoria lor. Golul în jurul nostru a crescut mult în cei doi ani de încercare pentru țară. Dar și la preparandiile noastre numărul elevilor se rărește. Însăși Consistoarele noastre contribuie indirect la închiderea școalelor, căci permite învățătorilor să urmeze cursurile teologice, ba ce e mai dureros, cel ce n'a putut să facă examenul de capacitate la școlile normale, e primit fără nici o condiție în seminariile teologice punând în forma aceasta știința teologică pe fo treaptă inferioară celei pedagogice și totuși în viața practică, preotul la sate ține locul de director școlar.

Sunt aceste scăderi, cari negreșit trebuie să delaturate și pentru viitor a creă o situație mai de învidiat pentru preoțimea dela sate.

Ar fi de dorit apoi, ca să se deschidă și o școală normală pentru fete, ca în locul învățătorilor răriți și decimați de resbel, să avem o sucresțență de învățătoare, care s'a dovedit a fi puteri didactice foarte bune, prin gingășia, dragostea, ambiția și devotamentul față de școală.

Din rapoartele inspectorilor școlari se evidentiază, că sunt și învățătoare cari dau examene cu mult mai temeinice decât chiar învățătorii.

Învățământul dela școlile noastre, cu doi inspectori: unul confesional și altul regesc, a ajuns la un început bun, cari va lăsa brazde largi în ogorul tinerilor vlăstare. Dar pe terenul catehizării stăm foarte rău. Preoții lasă mai mult de dorit decât învățătorii. Tot ce să face, se face numai de mântuială, și se pot

numără pe degete preoții, cari sunt la datoria chie-mării lor de păstori sufletești.

Pentru mine e o enigmă, cum de un preot stă în o parohie ani de-arândul și nu poate numără la arhivul său nici o faptă mai remarcabilă pentru lărgirea cunoștințelor religioase a păstorilor săi. Cetiți rapoartele despre activitatea pastorală a preoților și vă veți înspăimânta de anemia, ce transpiră din ele. Sfintele liturgii sunt monotone, în strană, dacă nu-i învățător, încearcă să cânte câte un cantoraș fără cunoștințe de tipic. Și ce frumos e serviciul divin cântat de băeți și de fete! Alăta osteneală să instrueze tineretul și-o poate lua ori și care preot.

Dar cu cărți de rugăciuni nu vin la biserică nici cei ce știu celi, că măcar de nu cântă, să se roage. Cite poartă vina pentru aceasta nepăsare?

Nu vreau să le arunc toate în vina preoților, că vor fi și alte cauze la mijloc. Ce material primești și trimiți pentru trebuințele sufletești ale credincioșilor, acela îl ai. Materialul bun, rămâne bun, cel rău tot rău.

Și timpurile de bejenie de acum au fost foarte potrivite de a schimba radical toată starea sufletească a țaranului nostru și al apropiată cu desăvârșire de învățămintele religioase.

S'a zis odinioară de un învățat francez: „Dați-ne preoți luminați și voiu reformă lumea!” Evident că unde preotul este luminat va fi și poporul luminat. De aceea zic și eu. Dați-ne preoți pregătiți pentru necesitățile noastre religioase și culturale și se va schimba spre înflorire și viața religioasă a țaranului român din Bihor.

Negreșit spre ajungerea acestui scop se impune o reformă și pentru învățământul teologic din seminariile noastre.

Fuga la Eghipt.

Legendă de Selma Lagerlöf, trad. de Tr. Mager.

(Urmare și fine).

Și pe când frunzișul coroanei sale bogate, depână încet o melodie domoală, gândirile palmierului rătăceau departe în acele zile, demult, demult trăite, când doi oameni de o frumusețe nemaipomenită, cercetaser această oază. Fuseser măiastra regină a Sabei însoțită de Solomon, înțeleptul.-Regina trebuia să se întoarcă în țara ei, iar regele o întovărășise pe drum și aici trebuiau să se despărțească.

„Întru amintirea acestor oare” — vorbi regina, — „împlânt această sămânță în pământ și vreau ca din ea să răsără un palmier, care atâta vreme să tot crească și să se desvoalte, până când se va scula în țara ludei un nou rege, care să fie mai înțelept și decât înțeleptul Solomon”. Cu aceste vorbe astupă sămânța în țărână, umezindu-o cu lacrimile ochilor săi.

„Cum de tocmai azi mi-se reîmprospătează în memorie această întâmplare? Iși zicea în sine palmierul. Să fie această femeie atât de frumoasă, încât să-mi reamintească pe frumoasa celor mai frumoase dintre regine, la a cărei chemare vrăjită m'am născut și trăiesc eu?”

„Aud cum tot mai năvalnic se pornește prin frunzișul meu trezita melodie și răsună atât de jalnic, de plângător, încât pare o cântare funearală. E semnul când cineva are să se depărteze din asta lume. Îmi servește spre liniște, știind bine că eu sunt nemuritor”.

Palmierul credea, că acel cântec trist prevestea moartea celor doi călători. „De bună seamă s'au convins și danșii, că le-au sosit ultimele clipe de viață. Le-am putat celi asta din expresia feții lor pământii, când trebuia să ocolească scheletul unei cămile, ce căzuse de-a curme-îșul drumului. Am recunoscut chipul hădos al morții și căutătura lor îngrozită la vederea unei cete de corbi, ce roiau de-asupra stărvului lor. Nici nu se poate altcum. Sărmanii trebuie să se sfârșească aici.”

Acum au zărit însă oaza și grăbesc încoace, ca să găsească apă. Ajunși la țintă mare le fû desnădejdea, căci izvorul secase. Femeia sfârșită de oboseală lăsă copilășul jos și se așeză plângând pe marginea fântânii. Bărbatul se aruncă lângă dânsa și începă să-și bată capul cu amândouă mâinile către pământul supt de arșiță. Palmierul îi auzia bine înțelegându-se, că trebuie să piară aici de foame și sete.

Înțelese din convorbirea lor, că regele Irod a poruncit să se taie toți copiii dela doi ani în jos, de groază, că s'ar fi născut mult așteptatul rege al Iudeilor.

„Și tot mai întepit pornește trezitul cântec” — zise palmierul. „Sărmanii refugiați, în curând își vor da ultima suflare.”

Înțelese câtă groază le insuflă pustiul. Bărbatul zicea, c'ar fi fost mai bine, să fi rămas acasă și să fi ținut luptă cu soldații. Ar fi avut totuși o moarte mai ușoară.

„Dumnezeu ne va scăpa din ispită” zise femeia. „Noi suntem atât de singuri și neputincioși, încunjurați de fiare răpitoare și serpi veninoși” — adause bărbatul. Nu avem nici mâncare și nici apă de beut. Cum să ne poată Dumnezeu ajuta?”

Și în desnădejdea sa fără margini își frângea vestimintele și se bătea cu capul de pământ. Eră disperat, ca și omul dal pierzării. Femeia își ridicase capul, încolăcindu-și cu mâinile genunchii. Însă din privirile ce le aruncă asupra deșertului se desprindea atâta jale amară.

Palmierul auzia cum suspine și sughițe se revărsau cu duimul prin coroana-i bogată. Femeia trebuie să fi deslușit funebra melodie, căci își ațintise privirile asupra palmierului. Și tot atunci cuprinsă de uimire involuntar își înalță mâinile spre dânsul.

„O, curmale multe curmale!” e-clamă dânsa.

„Eră atâta căldură, atâta dorință ferbinte în glasul sărmanei femei, încât palmierul ur fi dorit să nu fie mai înalt decât porumaelul, iar fructele lui ușor de cules, ca și fructele porumbelului. El știa bine, că coroana lui e încărcată cu ciorchini de curmale, dar cine să se cațere la așa înălțimi amețitoare?”

Bărbatul observase deja la ce distanță grozavă atârnav curmalele și nici nu îndrăsnia să le mai privească, rugându-și femeia, să nu dorească lucruri cu neputință.

Însă copilășul, care se jucă singurel cu vreascuri și găoce de curmale, a înțeles strigătul mamei sale.

Mititelul nu-și putea închipul, ca mama lui să nu poată avea, ceea ce ar fi dorit. Îndatăce auzi vorbindu-se despre curmale, începă să privească cu atențiune pomul. Se gândia cum ar putea el să culeagă curmale. Pe fruntea lui senină încununată de bucle aurii se formară crețe de îngrijorare. În sfârșit un suris îngerec îi lumină fața. Găsise mijlocul, de a culege curmale. Se întoarse spre palmier și începă să-l desmierde cu mânuțele-i delicate, rugându-l cu glasul lui argintiu, copilăresc:

„Palmierule draguț, încovoaiete-te, palmierule co-boară-te la mine!”

Și s'a întâmplat o minune.

Frunzele palmierului prinseră a se legăna, a tremura, ca și bătute de ocean, sughițuri și suspine zăduiau din rădăcini uriașul trunchiu. Palmierul se convinsese, că mititelul era atotputernic. Nici nu încercă să i-se opună.

Și falnicul trunchiu începuse să se încovoaiete înaintea plăpândului copilăș, cum e obiceiul înaintea principilor puternici. Într-o curbă uriașă se coborîse până la pământ și zăcea acum nemîșcat atât de jos, încât coroana-i cu frunzișul bogat ștergeau nisipul stepei.

Copilășul nu se îngrozise de loc și nici mirat nu era, ci cu un strigăt de bucurie alergă spre el și începuse să desprindă fruct de fruct din mulțimea de ciorchine.

Dupăce culesese de ajuns pentru sine și părinții săi, deoarece palmierul zăcea tot la pământ, se întoarse din nou spre dănsul, grăindu-i dragălaș: „Palmierule draguț ridică-te, palmierule înalță-te!”

Și uriașul trunchiu începuse să se înalțe încet tremurând și plin de cucernicie, în vremece frunzele lui sunau ca și harfele.

„Acum înțeleg eu pentru cine a fost funebru cântec” zise palmierul dupăce se înălțase iarăș drept.

În vremea asta bărbatul și femeia se prosternuseră în genunchi și preamăriau pe Dumnezeu:

„Tu ești Dumnezeul cel ad-vărat, care ai văzut năcazul nostru și ne-ai mântuit pe noi. Tu ești Dumnezeu atotputernic, care încovoi trunchiul palmierului, ca și o nuia de salcie. De cine ne vom teme, când puterea ta este cu noi și ne va ocroti?”

Și când proxima caravană trecu mai târziu pe acolo, observară călătorii, că frunzele uriașului palmier erau uscate.

„Cum se poate asta?” — întrebă unul. „Acestai palmier i-a fost ursita să nu piară pânăce nu va vedea sculându-se un rege mai puternic decât Solomon.”

„L-a și văzut”, — răspunse unul dintre călătorii deșertului.

Lirica lui Schiller.

(Studiu din istoria literaturii germane).

De: Dr. Emil Precup prof.

II.

Poeziile din perioada a doua.

(1785—1790).

— Urmare. —

Poetul începe poezia amintind lupta de mai înainte dintre simțul datoriei și patimă, din care poetul a rămas învingător, apoi continuă. Noi ne naștem cu tendința spre fericire. Insași natura ne-a înzestrat cu predispoziția spre fericire. În lumea aceasta materială a fi fericit e una din cele mai naturale tendințe ale omului. Schiller însă a observat, că n'a avut nimic încă din această fericire:

„Auch ich war in Arkadien geboren
Auch mir hat die Natur
An meiner Wiege Freude zugeschworen;
Auch ich war in Arkadien geboren
Doch Tränen gab der kurze Lenz mir nur“¹⁾

¹⁾ Și eu m'am născut în Arcadia (în țara păcii și fericirii)
Și mie mi-a promis natura
Încă 'n leagăn bucurie;
Și eu m'am născut în Arcadia,
Dar numai lacrimi mi-a adus scurta primăvară

O speranță însă îl întărește și îl ridică de-asupra nemulțumirii din prezent: este credința în răsplata din lumea cealaltă. El își sacrifică acestei credințe toate bucuriile lumii acesteia, tinerețea cât și pe Laura sa. În deșert a căutat ceata mare a batjocoritorilor să-l abată de la credințe sa și pe aceasta să o prezinte ca o simplă urmare a capriciului omenesc. Timpul a trecut, sfârșitul lumii a sosit și cu el împreună ziua răsplătirii:

„Alle meine Freuden hab' ich dir geschlachtet
Jetzt werf' ich mich vor deinen Richtertron
Der Menge Spott hab' ich beherzt verachtet,
Nur deine Güter hab' ich gross geachtet,
Vergelt'erin, ich fordre meinen Lohn“¹⁾

Atunci o voce nevăzută vestește că judecata dreaptă s'a făcut; virtutea care a fost practizată în speranța unei răsplătiri și-a primit răsplata în insași speranța răsplătirii; renunțarea la plăcerile și bucuriile trecătoare ale lumii, bazându-se pe credința răsplătirii, în aceasta credință și-a găsit și răsplata:

„Mit gleicher Liebe, lieb' ich meine Kinder!“
Rief unsichtbar ein Genius.
Zwei Blumen, rief er, hört es, Menschenkinder,
Zwei Blumen blühen für den weisen Finder,
Sie heissen *Offnung und Genuss*“.
„Du hast gehofft, dein Lohn ist abgetragen,
Dein Glaube war dein zugewogenes Glück.
Du konntest deine Weisen fragen:
Was man von der Minute ausgeschlagen,
Gibt Keine Ewigkeit zurück“²⁾

Unul a fost împărțit de credința în răsplata viitoare, adică de speranța în plăcerile din viața de-apoi, altuia i-s'a împărțit fericirea în timpul prezent. Soartea ce și-a ales-o cineva pe pământ este totodată și judecata din urmă pentru dănsul. Donă căi duc la fericire: speranța și plăcerea.

„Wer dieser Blumen eine brach, begehre
Die andre Schwester nicht.
Geniesse, wer nicht glauben kann. Die Lehre
Ist ewig, wie die Welt. Wer glauben kann entbehre.
Die Weltgeschichte ist das Weltgericht“³⁾

Schiller provocând pe cel fără credință să guste plăceri, contestând că vecinicia poate resitui ceea ce am trecut cu vederea din plăcerea momentană—după Fischer — nu vreau să-și exprime disperarea sa nemărginită, care șterge și cea din urmă licărire de nădejde, adică credința în răsplata de dincolo. Când geniul nevăzut zice: „Geniesse wer nicht glauben kann, entbehre“, este a se înțelege o credință care încunjură și renunță la orice plăceri din prezent și viitor și care nu dorește nici o fericire pentru sine; o credință superioară, care constă în însuflețirea gata de orice jertfă

¹⁾ Toate bucuriile mele ție ție-le-am sacrificat
Acum mă arunc înaintea tronului tău judecătoresc,
Bajocura mulțimii cu tărie o am înfruntat,
Numai bunurile tale le-am prețuit,
Răsplătitoare, îmi cer răsplata.

²⁾ Un geniu nevăzut a strigat:
Cu iubire egală vă iubesc pe voi, copiii mei.
Ascultați oamenilor!
Două flori înfloresc pentru scrutătorul înțelept,
Una e *speranța*, cealaltă e *deliciul*.
Tu ai sperat, speranța îți este și răsplata,
Credința ta îți-a fost totodată fericirea destinată.
Tu ai fi putut întrebă filosofii tăi:
Ceeace nu ai primit dela minută
Eternitatea nu-ți mai (re)napoiază) oferă.

³⁾ Cine a rupt una dintre aceste flori,
Să nu dorească pe sora sa.
Desfăteze-se celce nu poate crede.
Aceasta învățătură este veșnică ca insași lumea.
Cel ce poate crede să renunțe.
Istoria lumii este și judecătorul lumii.

și decretată scopurilor mari ale lumii. Aceasta își are răsplata în sine însăși, iar roadele sale sunt în omenime, în viața genului omenesc, în istoria universală, care eternizează faptele mari, iar operele detestabile ale egoismului le nimicește prin urmările lor. În acest sens își câștigă cuvintele de mai sus însemnătatea lor sublimă și sentențioasă: „Die Weltgeschichte ist das Weltgericht“.

Invingerea ce a raportat o Schiller în această poezie a stat într'aceea, că s'a hotărât să părăsească Mannheimul și să se depărteze din apropierea Charlottei, la Weimar sau la Leipzig. Cu inima strânsă de durere, renunțând la fericire și plăceri, s'a desfăcut de ea, numai ca să nu-și piardă sentimentul demnității sale interne.

În timpul acesta de luptă sufletească o invitație la Leipzig, trimisă din partea unor tineri, admiratori ai lui Schiller, în frunte cu Körner, a fost binevenită. Urmând acestei invitații a plecat la Leipzig. La început a stat în suburbiul Gohlis, în cercul unor prieteni de ai lui Körner, de unde corespundea cu Körner la Drezda, unde acesta avea oficiu. Prietenie între Schiller și acesta s'a încheiat la 1 Iulie 1785, când au convenit pe o moșie a lui Körner din apropierea Leipzigului. De la data aceasta singura dorință a lui Schiller a fost de a trăi în apropierea aceluia. Aceasta s'a întâmplat la 18 Septembrie 1785, când urmând invitații lui Körner, s'a mutat la via acestuia la Loschwitz, lângă Drezda. Aci, scutit de orice griji, s'a putut ocupa cu ce a dorit, dar mai ales cu studiul istoriei. În timpul liber afla recreare în casa primitoare a prietenului său, în care era considerat ca un membru al familiei.

(Va urmă).

CRONICA.

Sărbători fericite dorim tuturor cetitorilor noștri!

Pagubele cauzate de grindină. În anii din urmă, grindina a cauzat tot mai mari pagube în sămănăturile economilor noștri. În anul acesta, grindina a început deja foarte de timpuriu, și ne pune în vedere pagube cu mult mai mari decât anul trecut, când s'a crezut că daunele acestor și-au ajuns culmea. Numai acum, după ce societățile de asigurare și-au încheiat socotelile referitoare la asigurările de grindină, vedem ce rost bun au aceste societăți. După un bilanț, care ne stă la îndemână, anul trecut au plătit societățile de asigurare ca desdaunare pentru pagubele de grindină suma de 14,373.768 coroane, de unde rezultă un deficit de 2,061.047 coroane. Credem că nu e o sumă așa de bagatelă. Dar dacă luăm în considerare și pagubele celor rămași neasigurați, prin urmare nerestituite de societățile de asigurare, putem constata, că suma daunelor de grindină crește în mod considerabil — cu atât mai vârtos, că numărul celor rămași neasigurați e de 3—4 ori mai mare ca al celor asigurați. Cu deosebire se poate observa aceasta la poporul nostru, care nu cunoaște încă îndeajuns binefacerea societăților de asigurare. La moment nu putem ști că din suma daunelor arătate mai sus, cât cade asupra unicului nostru institut de asigurare; din întâmplare cunoaștem însă o comună din Bănat, unde „Banca Generală de asigurare“ din Sibiu a plătit ca desdaunare pentru pagubele de grindină economilor

de acolo suma de 45.000 coroane. Aceasta sumă care a fost plătită într'o singură comună, ne arată clar, cât de bine a știut să servească „Banca Generală de asigurare“ interesele asiguraților ei. Faptele acestea ne îndeamnă și pe noi, să stăruim pe lângă preoțimea noastră, ca din prilejul sfintelor sărbători, când toți economii vor fi de acasă, să-i sfătuiască pe toți, să nu-și lase sămănăturile neasigurate, acum în timpurile aceste grele, când pagubele vor fi atât mai mari și mai simțitoare, cu cât prețul cerealelor e mai urcat. Tot aici ne ținem de datorință, a atrage atențiunea publicului românesc, asupra unicului nostru institut românesc de asigurare: „Banca Generală de asigurare“ din Sibiu, care își are agenturile sale în toate centrele românești. Cu informațiuni mai detaliate privitoare la ori ram de asigurare, vă pot servi aceste reprezentanțe, precum și toate bănci e românești din patrie.

Desființarea pedepsei cu moarte. Din Petrograd se vestește, că noul guvern al Rusiei a decis să desființeze pedeapsa cu moarte.

Potir cu chipurile autentice ale Mântuitorului și apostolilor a fost găsit de niște Arabi într'o fântână în Antiohia. Chipurile sunt turnate în argint și se vede, că credincioșii dintăiu le-au sărutat foarte mult. Potirul, poate, a fost proprietatea catedralei din acest oraș, iar un renumit arheolog american a stabilit că e din veacul întâiu d. Hristos. Arheologi francezi și englezi au examinat potirul și l-au aflat că e veritabil. Chipul Mântuitorului exprimă blândeță și dumnezeire.

Rațiociniul

general al fundațiunii „Zsiga“ din Oradea-mare pe anul școlastic 1915—1916.

I. Venitele 27517-30 II. Spesele 25874-48

Bilanț:

I. Venitele 27.517 Cor. 03 fil.

II. Spesele 25.874 „ 48 „

Remanența . 1642 Cor. 55 fil.

Oradea-mare, la 31 Iulie 1916.

Iosif Diamandi m. p.,
manipulant.

Socoata paezentă s'a cenzurat și aprobat în ședința senat. fund. „Zsiga“ ținută în Oradea-mare la 19 August (1 Septembrie) 1916.

Andrieu Horvath m. p.,
președinte, protopop.

Georgiu Papp m. p.,
notar.

Nr. 3226
Ep. 1916.

Rațiociniul prezent se aproabă din partea Consistorului gr.-or. român din Oradea-mare pe rezpozabilitatea Veneratului senat al fondului „Zsiga“.

Oradea-mare, din ședința consistorială a senatului episcopesc, ținută la 16/29 Noembrie 1916.

(L. S.) Dr. Regman m. p.,
secretar consistorial.

Concurs.

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor Nr. 243/1917 pentru îndeplinire a parohiei din Păuliș (Ópálos) devenită vacantă prin trecerea parohului Zamfir Conopan la statul de deficiență prin această public concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa I.

Venitole acestei parohii sunt:

1. O sesiune parohială extravilan.
2. Stolele legale.
3. Birul legal în naturale după uzul din trecut.
4. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijească de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parohial și va avea să provadă fără altă remunerațiune catehizarea elevilor dela școlile noastre din comună.

Reflectanții la această parohie să-și trimită cersele lor ajustate cu documentele de evalificațiune

cerută în concluzul sinodal Nr. 84/1910 pct. I. și cu atestate despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Păuliș (Ópálos) oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dânsii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare în sfânta biserică din comună, spre a se arăta poporul.

Se notează: că în urma concluzului normativ al Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 4898/1916 la prezentarea în parohie se admit numai a ei recurenți din dieceză, cari dovedesc, că întrunesc toate condițiunile concursuale, iar reflectanții din alte dieceze numai dacă prezintă învoirea Consistorului, respective a Episcopului diecezan de a recurge la această parohie.

Mariaradna la 12/26 Martie 1917.

Procopiu Givulescu.
protopresbiter.

--□--

3-3

In editura Librăriei Diecezane din Arad a apărut:

Biblioteca „Semănătorul“

Biblioteca pentru popularizare literară și științifică.

Numărul 40 fileri.

- Nr. 1. *Alexandru Ciura*: Frații schițe din războiu.
- Nr. 2. *Victor Stanciu*: Cuib de rândunică și alte schițe de popularizare științifică.
- Nr. 3. *Ion Agârbiceanu*: Din viața preotească schițe.
- Nr. 4. *Dr. Ioan Lupaș*: Din trecutul ziaristicii românești.
- Nr. 5. *Dr. Ion Matelu*: Școală și educație pagini ardelenesti.
- Nr. 6. *Al. S. Iorga*: La chestiunea industriei noastre.
- Nr. 7. *Ion Clopoșel*: Însemnări pe răboj.
- Nr. 8. *Ion Barac*: Pitelea Găscariu sau Paradigma leneșului, mult curioasă și în stihuri alcătuită.

Numărul 40 fileri.

- Nr. 9-10. *Mihail Gașpar*: Blăstăm de mamă roman
- Nr. 11. *Victor Stanciu*: Plantele de leac.
- Nr. 12. *Emil Isac*: Ardealule, Ardealule bătrân.
- Nr. 13. *Grazia Delledda*: La stână și Ispita, schițe trad de C. Mușlea.
- Nr. 14. *I. Băiță*: Însurăm pe Victor și Pe povârniș.
- Nr. 15. *Dr. Ioan Lupaș*: Luptători pentru lumină.
- Nr. 16. *Dr. Al. Borza*: Din viața plantelor.
- Nr. 17. *Ioan Georgescu*: Dovezi nouă pentru adevăruri vechi.
- Nr. 18. *Gavril Todica*: Zări din univers.
- Nr. 19. *Dr. I. S*: Patimile și moartea lui Isus Hristos.
- Nr. 20. *Wildenbruch*: Lacrimile copiilor.

Pentru tot ce privește Biblioteca „Semănătorul“, a se adresa
Librăriei Diecezane, Arad.